

Kinas mektige mur

Kinas mektige mur

- Den kinesiske mur er et til sammen 6 000 kilometer langt forsvarsverk.
- Muren ble oppført i tre hovedetapper over en periode på 1 800 år.
- Arbeidet krevde millioner av menneskers innsats og la beslag på enorme ressurser.

Den kinesiske mur er et til sammen 6 000 kilometer langt forsvarsverk som buker seg langs nord- og nordvestgrensen av det opprinnelige Kina. Muren, som ble bygd for å beskytte den nordlige grensen av det kinesiske riket mot inntrengning fra ulike nomadiske grupper, ble oppført i tre hovedetapper over en periode på 1 800 år. Arbeidet krevde millioner av menneskers utrettelige innsats og la beslag på enorme ressurser. Den kinesiske mur anses som verdens største byggverk. På kinesisk betyr navnet på muren "lang festning".

Kinas mektige mur

- For to tusen år siden var Kina preget av at små kongedømmer kjempet om makt og herredømme.
- Disse små statene bygde murer for å beskytte seg mot fiender.
- Murene var laget av jord og grus.

I år 221 f.Kr. beseiret keiser Qin Shihuangdi alle sine motstandere. Han bestemte at man skulle ha en mur som beskyttet hele riket.

Å bygge murer hadde vært betraktet som en nødvendighet blant kineserne i flere tusen år. I århundrene før vår tidsregning tok til var Kina preget av at små kongedømmer kjempet om makt og herredømme. For disse mindre statene var det utenkelig ikke å ha et eget forsvarsverk. Man bygde murer for å beskytte byer og grenser mot fiender. Og til tross for at murene var laget av sammenpresset jord og grus, tålte de å bli angrepet av sverd og spyd.

I år 221 f.Kr. erobret Qin Shihuangdi (den første suverene keiser) alle sine motstridende stater og samlet Kina til ett rike. Og for å hindre at riket skulle gå i oppløsning, beordret han at alle gamle murer som tidligere hadde delt hans nyvunne imperium skulle rives. I stedet skulle det bygges en mur som hadde til hensikt å koble sammen de gjenværende forsvarsvollene som lå mot nord. På denne måten kunne riket beskyttes mot inntrengere.

Kinas mektige mur

- Om lag en million mennesker ble tvangsutskrevet til bygningsarbeidet.
- Muren ble bygd ved at man slo rekker av stokker ned i bakken.
- Deretter fylte man på med jord som ble presset hardt sammen.
- Det tok ni år å fullføre keiserens store prosjekt.

Muren var sterk, og den fungerte i en periode som beskyttelse av riket. Med tiden begynte likevel muren å gå i oppløsning.

Det var først og fremst bøndene som skulle utgjøre hovedstyrken av arbeidskraft i det omfattende bygningsarbeidet. Man antar at så mange som en million mennesker ble tvangsutskrevet og sendt nordover. Det fortelles at bøndene ble hardt straffet dersom de ikke oppfylte sine plikter. Henrettelser var ikke uvanlig, og det vokste derfor en fram en uvilje mot keiseren. Samtidig ble også fanger hentet ut fra fengslene for å delta i byggeprosessen. Disse ble brennmerket i ansiktet, for på den måten kunne man se forskjell på bønder og fanger. Til å lede arbeidet hadde keiseren utkommandert 300 000 soldater.

Muren ble bygd ved at man slo rekker av stokker ned i bakken. Deretter fylte man på med jord som ble presset hardt sammen. Man hadde ikke trillebårer, så jorden måtte bæres i kurver. I all slags vær og på de mest uframkommelige steder skulle det arbeides. Mat og klær var det imidlertid dårlig med, så det var ikke uvanlig at arbeiderne døde som en følge av de voldsomme påkjenningene. Det finnes riktig nok ingen sikre historiske opptegnelser som viser de menneskelige kostnadene av de første arbeidene, men det er anslått at flere hundre tusen mennesker, døde under byggingen av muren.

Det tok ni år å fullføre keiserens store prosjekt. Muren tjente i en periode sin rolle som defensiv kraft for å beskytte mennesker fra kriger og å sikre dem et fredelig og stabilt samfunn. Likevel ble keiserens dynasti styrtet på grunn av misnøye med det tyranniske styret, samt de store utgiftene som byggingen av muren hadde krevd. Det skulle også vise seg at den sammenpressede jorden, som tross alt var overraskende sterk, med tiden begynte å erodere. I dag er det bare enkelte rester igjen av den

første kinesiske muren.

Kinas mektige mur

- Det skulle gå hundre år før det ble satt i gang nye murarbeider.
- Nye keisere ønsket å reparere, ombygge og utvide muren.
- Denne gangen la man greiner og halm mellom lagene av jord.

Det skulle gå hundre år før nye murarbeider ble satt i gang. Nye keisere ønsket å reparere, ombygge og utvide deler av muren for å beskytte Kina, for fiendtlige inntrengere truet igjen riket. Nok en gang ble bøndene utkommandert til arbeidstjeneste. Nå ble det bygd vaktårn og festningsverk etter detaljerte planer. Byggematerialene var fremdeles sammenpresset jord, men denne gangen la man i tillegg greiner og halm mellom lagene av jord. Samtidig brukte man stein, noe til sammen medførte at muren ble sterkere enn noen gang. Flere av veggene finnes fremdeles, og har således overlevd gjennom 2 000 år.

Bilde: Ruiner av et av murens vaktårn.

Kinas mektige mur

- Århundrer gikk, og muren havnet i glemselen.
- Det var få som ønsket å bruke tid, penger og krefter på å vedlikeholde den gamle muren.
- På 1200-tallet havnet store kinesiske områder under mongolsk styre.

Yongle-keiseren (1360-1424) satte i gang nye byggearbeider på muren.

Etter at mongolene var kastet ut av landet, fikk muren på ny aktualitet. Nå ønsket kineserne å gjenoppta byggeprosessen.

Århundrer gikk, og med dem endret de maktpolitiske forholdene seg. Gamle dynastier kollapset, mens nye dynastier overtok styringen. Med tiden gikk muren på mange måter i glemselen. Man ønsket ikke lenger å bruke like store ressurser på å vedlikeholde eller bygge ut det gamle forsvarsverket. Og kanskje var det utslagsgivende for at store kinesiske områder på 1200-tallet havnet under mongolsk styre? For siden muren var usammenhengende, hadde mongolske inntrengere ledet av Djengis Khan ikke noe problem med å bevege seg rundt muren. Muren fikk på ny aktualitet da mongolene ble forvist fra Kina etter nesten 200 års styre. Nå ønsket kineserne, under ledelse av Ming-dynastiet, å gjenoppta byggeprosessen. Verken mongolene eller andre skulle kunne ta seg inn i Kina.

Kinas mektige mur

- De kinesiske herskerne var fast bestemt på at ingen fiendtlig hær skulle klare å innta landet deres igjen.
- Det ble derfor ikke spart på noe i byggingen, forsterkingen, utvidelsen og til slutt fullførelsen av muren.
- Man brukte både stein, murstein og mørtel i byggingen.

Muren snodde seg gjennom landskapet, fra ørken og jordbruksland til høyt oppe langs åskammen av fjellkjeder.

Ming-styret skulle bidra til at Kina gjennomgikk store forandringer. Den kinesiske selvfølelsen og landets nasjonale stolthet ble gjenopprettet. Ulike keisere sørget for mer rettferdighet i det kinesiske samfunnet. Man avskaffet slaveriet og fordelte landets jord til også å omfatte landets fattige. Kinas rikfolk ble skattlagt hardere enn før, arkitekturen og kunsten blomstret, og en stadig voksende hær gjorde landet til en maktfaktor man måtte regne med.

Å bygge på den gamle muren var et omstridt tema. Mange mente at det var alt for ressurskrevende å skulle bygge nok en mur, for det var slik at mye av de gamle arbeidene var nedslitt av tidens tann. Likevel ble det bestemt at muren skulle bygges. For å motstå fiendtlige styrker og beskytte sine borgere, ble det ikke spart på noe i byggingen, forsterkingen, utvidelsen og til slutt fullførelsen av muren. Denne gangen skulle man bruke sterkere materialer. Stein, murstein og mørtel ble prioritert, det skulle opprettes vaktårn og fort. Samtidig hadde arbeiderne nye og moderne hjelpemidler i byggeprosessen. Trillebårer og heisverk var nødvendig når man skulle streve med store steinblokker. For ved å bruke steinblokker som fundament, ble muren svært solid.

Intet ble overlatt til tilfeldighetene. Muren snodde seg gjennom landskapet, fra ørken og jordbruksland til høyt oppe langs åskammen av fjellkjeder. Årsaken til denne plasseringen var at man mente at utkikkspostene dermed fikk bedre oversikt over terrenget. Fiender kunne lettere oppdages, samtidig som det ble vanskeligere å angripe muren.

Kinas mektige mur

Kartet viser de ulike murene og når de ble oppført. Som man ser av kartet, henger ikke alle delene sammen. Den kinesiske mur består således av flere murer.

Kinas mektige mur

- Den kinesiske mur står på UNESCOs liste over verdensarv.
- På det meste var muren bevoktet av en million soldater.

- Det har blitt hevdet at muren kan sees fra månen. Dette er feil.
- En annen feilaktig myte sier at muren er full av døde arbeidere.

Foto: Janis Heier

Til sist ser vi på fakta og myter knyttet til Kinas mektige mur.

Fakta:

- I 1987 plasserte FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur (UNESCO) den kinesiske mur på sin liste over verdens kultur- og naturarvsteder.
- På det meste bevoktet opptil en million soldater muren. Dette var under Ming-dynastiet.
- Enkelte steder er muren farlig bratt, opptil 80-85 grader. Her må man naturlig nok være forsiktig idet man forserer trappetrinnene.

Myter:

- En populær myte hevder at muren er det eneste menneskeskapte byggverk som kan sees fra månen. Dette er feil. Muren kan ikke sees fra månen.
- En annen myte hevder at muren er fylt med døde arbeidere. Dette er også feil. Det er ingenting som tyder muren skjuler flere hundre tusen skjeletter.

